

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 1. Qui veniant nomine clerici vel monachi in cap. si quis suadente
diabolo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

de legitima videatur intelligendus. Atque ita tradit Suar. disp. 21. de censur. sect. 3. num. 1.

7 Tertio addit Pontifex Sacerdotem sine legitima facultate ab iis censuris absolventem ipso iure excommunicatum esse, cuiusque absolutionem esse nullam. Quae excommunicatio etiam olim reservata fuerit teste Caetano, verbo Excommunicatio cap. 7. arramen iuxta tenorem Bullae praesentis Urbani VII. nullam continet reservationem, quidem post reservationem praecedenti clausula appositam, quae ad subsequenda non extenditur statuta est, Vt docuit Nauarr. capit. 27. numero 74. Toler. lib. 1. cap. 3. in 7. Suar. disp. 21. de censur. sect. 3. m. 6. Sayrus lib. 3. thesauri, cap. 25. num. 7. Filiucius tract. 16. c. 7. q. 8. num. 124. Duardus de absolut. ab excommunicat. bullae, lib. 3. §. 3. q. 1. num. 2. Alterius disp. 22. cap. 3. dub. 2. col. 7. Antonius de Soufa cap. 24. disp. 101. num. 3. Bonacia disp. 1. de censur. q. 22. pun. 3. num. 8. Quod si absolvens ab his censuris extra Urbem, in Italia tamen existat excommunicationem incurrit reservatam ex decreto Clement. VIII. & declaratione Cardinalium edita anno 1601. die 9. Mensis Ianuarii, quae incipit Sacra Congregatio, dummodo absolutus praeterea privilegium a Sede Apostolica concessorum. Alias si ex malitia, vel ignorantia, aut in Urbe, vel extra Italiam ab excommunicationibus absolutus sub decreto, & reservatione Clement. non continetur. Vt aduertit Bonac. disputat. 1. de censur. q. 22. puncti. numero 9.

8 Quarto declarat Pontifex quaecumque absolutionem etiam solemniter ab ipso faciendam non comprehendere, nec iustagari his excommunicatis per Bullam, nisi prius a praesentibus cum vero proposito veteris similia non committendi deliterint; & merito quia impoenitenti absolutio concedenda non est. Imo qui constitutiones, pragmaticas, leges, & decreta libertati Ecclesiasticae contraria fecerunt, non sunt absolventi nisi prius ea publice reuocauerint, & ex archiepis, seu Capitularibus, locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur deleri, & callari; ac summum Pontificem de reuocatione certiore fecerint. Quod si contra factum fuerit, nullus effectus erit absolutio, vtpote data abique facultate, quae non censetur concessa, nisi ea conditione posita. Additque Pontifex se protestari, notisque omnibus facere per absolutionem solemniter factam, aut quocumque alios actus contrarios tacitos, vel expressos, ac etiam per patientiam, seu tolerantiam suam, vel successorum quatuordecim tempore continuatam in omnibus, & singulis contentis in Bulla, & quibuscumque iuribus Sedis Apostolicae, ac S. Romanae Ecclesiae vndeque, & quandocumque quaesitis, vel quaerendis, nullatenus praedicare posse, ac debere.

9 Quinto reuocat Pontifex omnia privilegia etiam in vi contractus concessa, quae dispositioni huius Bullae contraria fuerint. Ex qua reuocatione colligitur ferè nulla privilegia subsistere, quae Bullae dispositioni derogent. Vide quae dicta sunt in 3. de leg. disp. 4. §. 2. vbi de privilegiis reuocatione, & cessatione.

6 Sexto praecipit Pontifex Patriarchis, Episcopis, Praeclatis, aliisque locorum Ordinariis, vè cum primùm ad suas manus processus huius Bullae peruenerint, seu eorum habuerint notitiam, publicati faciant semel in anno, aut pluries (si id sibi expedire visum fuerit) in Ecclesiis suis quando maior fuerit populi conuentus. Quod praecipit obligat Praeclatos sub mortali, vè constat ex illis verbis. In virtute sanctis obedientiae, districte praecipiendo mandamus. Neque ab hoc praecipio excusari possunt, nisi graue damnum ex publicatione timeant. Vt tradit Sayrus lib. 3. thesauri, cap. 25. num. 12. Alterius lib. 5. disp. 22. cap. 6. ad finem; neque dissentit Bonac. disp. 1. de censur. bullae, quaest. 2. p. 6. num. 3. Satis faciunt tamen huic obligationi, si vniuersique in sua Ecclesia maxime publicationem faciant. Vt docet Alterius lib. 5. disp. 22. c. 6. vers. 14. Neque obest Textum vbi plurali numero in Ecclesiis suis, quia id factum est eo quod plurali numero Patriarchas, Episcopos &c. nominat, & vè singula singulis correspondere dixit in Ecclesiis suis, hoc est omnes in suis Ecclesiis & quilibet in Ecclesia sua.

7 Septimò inquit Pontifex, Patriarchas, Episcopos, Archiepiscopos, aliisque locorum Ordinarij, & Ecclesiarum Praelati, necnon Rectores, caserique curam animarum exercentes, ac Presbyteri saeculares, & quorumvis Ordinum regulares ad audiendas peccatorum confessiones, quauis auctoritate deputati, transumptum praesentium litterarum penes se habeant, easque diligenter legere, & percipere studeant. Ex his verbis constat quoslibet curam animarum ex officio exercentes, tamen sacerdotali dignitate insigniti non sint. Itemque quoslibet Presbyteros, saeculares, vel regulares ad confessiones audiendas deputatos obligatos esse transumptum Bullae penes se retinere, hoc est in sua Ecclesia, vel domo habere, illudque diligenter legere, & percipere, alias illius tentio vana esset, & inuulsi.

8 Sed an haec obligatio habendi Bullae transumptum grauis sit? Non conueniunt Doctores; Hugolin. in praesenti 3. p. c. 7. n. 3. Duardus lib. 3. §. 8. q. 1. num. 3. Bonac. disp. 1. de censur. bullae, q. 22. p. 7. num. 5. censent obligare sub mortali, quia verba im-

peratiuo modo prolata in legibus praecipit continent. Retentio autem Bullae illiusque diligens lectio, & perceptio imperatiuo modo in Bulla profertur ibi: Penes se habeant, studeant &c. ex alia parte materia grauis esse videtur; vtpote animarum cura; & regimini non leuiter necessaria. Ergo.

Nihilominus censo satis probabilem esse sententiam Alterij lib. 5. disp. 22. cap. 7. col. 3. Anton. de Soufa cap. 18. num. 2. asserentium ex vi Bullae non esse obligationem grauem habendi, vel legendi eius transumptum. Moueor quia esto plerumque verba imperatiui modi obligationem praecipit inducant, si materia grauis est. Vt docet tract. 3. de legib. disp. 1. pun. 9. num. 3. & leg. At in praesenti non videtur esse grauis materia, neque maxime necessaria ad finem à Pontifice intentum, cum possit hic facile obtineri, quin Bullae transumptum apud te habeas: & eo namque quod apud alium sit, ipseque tibi omnia ibidem contenta referat, illorum notitiam perfectam habere poteris. Praeterea, si Pontifex veller sub mortali obligare ad hanc retentionem, & lectionem, vè quid omisit illa verba: In virtute sanctae obedientiae, quae superiori clausula appoluerat? Tacite enim ea omissione indicauit longè minori obligatione astrictos esse curam animarum habentes, alioque Presbyteros ad retinendum transumptum, quam astricti sunt Praelati ad illius publicationem. Adde tempore Pij V. huiusmodi clausulae verbum praecipitum addebatur, qua additione manifestè indicabat alia verba praecipitum non continere; alias superflua esset additio. At in his Bullis ea additio subtrahita est, & verba in communi significatione relicta. Ergo ex se praecipitum non continet.

Verum esto ita sit, ex officio tamen fideles regendi, corumve confessiones audiendi obligatio grauis tibi adesse potest retinendi transumptum, illudque legendi, si id iudicis necessarium ad perfectam illius notitiam. Hanc enim sub graui culpa habere debes, ne te periculo exponas alicuius erroris, & absolutionis indebitae.

Octauò addit Pontifex Bullae transumptis etiam impressis fidem adhibendam esse tam in iudicio, quam extra, dummodo Notarij publici manu subscripta sint, & sigillo Iudicis ordinarij Romanae curiae, vel alterius personae in dignitate Ecclesiasticae constitutae munita. Vtraque conditio requiritur, subscriptio publici Notarij, & sigillum personae in dignitate constitutae. Vt aduertit Sayrus lib. 3. cap. 25. in fine. Bonac. disp. 1. q. 22. p. 7. num. 9. Is autem dicitur in dignitate constitutus, cui ex munere competit iurisdictio in Ecclesiasticis personis, iuxta leg. honor. ff. de numer. & honorib. Cap. cum accessissent, de constitut. & c. ad aures de Rescriptis.

Vltimò profert Pontifex indignationem Dei, & sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli incurram ab iis qui Bullae exemplar ausu temerario praesumpserint infringere, hoc est rumpere, & deluere, vel ei contraire, tum impediendo publicationem, eiusque obseruationem, tum negando eius obligationem. Ob has tamen actiones nulla poena ipso iure fertur, sed arbitrio Pontificis grauius venit delinquens puniendus.

PUNCTVM XXIII.

De excommunicationibus summo Pontifici in Decreto iuris reservatis.

VNica tantùm est excommunicatio reservata in Decreto per Gratianum collecto, namque ea quae fertur in Canonibus si quis suadente 17. q. 4. aduersus eos qui manus violentas in Clericum, vel Monachum iniiciunt. Quae sic se habet. Si quis suadente diabolo manus violentas in Clericum, vel Monachum iniecerit, anathematis vinculo subiaceat, & nullus Episcoporum illum presumat absoluere nisi mortis urgente periculo, donec Apostolico conspectui praesentetur, & eius mandata recipiat. Vt igitur haec excommunicatio plenè intelligatur, plura sigillatim excutienda sunt. Primò qui nomine Clerici, vel Monachi comprehendatur, ob quorum vexationem in iuriosam excommunicatio contrahatur. Secundò quas actiones haec excommunicatio comprehendat. Tertio, quis possit ab ea excommunicatione absolueret.

§. I.

Qui veniant nomine Clerici, vel Monachi in praedicto Textu?

- 1 Expenditur qui veniant nomine Clerici?
- 2 Plures censent omnia requisita, vè Clericus fori privilegio gaudeat, requiri etiam, vè privilegio Canonis possidetur.
- 3 Contrarium videtur verius.
- 4 Fundamento opposito sit satis.

- 5 *Privilegium Canonis, & fori excluduntur Clerici coniugati, dum habitum, & tonsuram non deferunt.*
- 6 *Item bigami bigamia vera, & interpretativa in minoribus constituitur, secus in sacris.*
- 7 *Item Clerici qui de facto habitu Clericali grauibus criminibus se immiscerunt.*
- 8 *Item Ioculatores, Goliardae, aut Bufones.*
- 9 *Item exercentes officium Carnificum, Macellariorum, &c.*
- 10 *Item qui ter ab Episcopo moniti habitum Clericalem depositum assumere nolunt.*
- 11 *Aliquibus placet supradictos non priuari privilegio fori, quousque degradentur, si in sacris sint constituti.*
- 12 *Dicendum est requiri authenticam declarationem incorrigibilitatis.*
- 13 *Veniunt nomine Monachi Religiosi utriusque sexus veram professionem emittentes, imò & Noniti.*
- 14 *Item Fratres tertij Ordinis D. Francisci vitam in communitate gerentes.*
- 15 *Equites S. Iohannis hoc privilegio gaudent.*
- 16 *De aliis, consuetudini est standum.*

Nomine Clerici veniunt non tantum ij, qui characterem sacrum habent, sed qui Ordines minores receperunt, imò & qui primà tantum tonsuram fuerint initiati. Vt constat ex c. cleri. 2. dist. 2. c. cum coniugati de atate, & qualitat. Quod ad hoc verum est, ut esto sint excommunicati, suspensi, irregulares, aut verbaliter depositi hoc privilegio non priuantur, sicuti communiter notant Doctores in capite ex parte de Clerico coniugato: & tradit Tollet. lib. 1. cap. 31. num. 8. Coninch. dist. 14. de excomm. dub. 15. numero 157. Sayrus lib. 3. thesauri. cap. 26. num. 8. & 9. Secus verò realiter degradati, ij enim omni privilegio Clericali privati sunt, Cap. degradatio de Pœnis, in 6.

Sed an initiati primà tonsuram, vel minoribus Ordinibus teneantur tonsuram, & habitum Clericalem communiter gestare, & insuper ex licentia Episcopi alicui Ecclesie inferuire, vel in aliqua publica academia litteris vacare, ut prædicto Canone protegantur? Non conveniunt Doctores. Nam Man. Rodrig. lib. 1. sum. cap. 80. num. 17. Florian. de Solis tract. de cens. lib. 2. cap. finali, num. 14. Bañes 2. 2. q. 12. artic. 1. diff. cult. 3. dicto ultim. Suar. de censur. dist. 22. sect. 1. num. 11. Agid. Coninch. dist. 14. de censur. dub. 15. num. 164. & probabile reputat Paul Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 5. numero 4. censent omnia illa requisita esse, ut locus sit Canonis privilegio. Mouentur quia ex Conc. Trident. sess. 23. cap. 6. de reformat. ea omnia requiruntur, ut Clerici in minoribus constituti privilegio fori gaudeant. Sed Privilegium Canonis inferius est fori privilegio, quippe privilegium Canonis iure tantum positum est introductum: privilegium verò fori ex iure Divino provenit. Ergo Clerico cui non competit privilegium fori, nec Canonis privilegium competere debet. Deinde Trident. dicto cap. 6. sub privilegio fori Canonis privilegium videtur comprehendisse; siquidem refert c. unico de Clericis coniugatis, in 6. ubi Pius II. expressè de privilegio Canonis loquitur.

Nihilominus contrariam sententiam veriore reputo cum Navarr. lib. 5. consil. tit. de privilegio. cons. 2. 4. edit. 2. Molina tract. 3. de inst. dist. 5. 4. numero 9. Stephanus Dauila 2. punct. cap. 1. dist. 2. dub. 9. concl. 3. Hieronym. Gonzalez in reg. 8. cancell. gloss. 5. 8. 5. num. 7. & Fauct Clarus lib. 5. sententiar. §. fin. q. 36. num. 19. Moueor, quia iure communi Clerico in minoribus Ordinibus constituto concessum erat privilegium Canonis, tamen alicuius Ecclesie seruitio addictus non fuerit, neque in aliqua schola ex licentia Episcopi versaretur. At Conc. Trident. solum restrinxit privilegium fori, ergo privilegium Canonis sub dispositione iuris communis relictum est, iuxta leg. præcipimus. Cod. de appellat. lib. 1. sunt enim hæc privilegia omnino distincta. Atque ita declaravit sacra Cardinalium Congregatio, prout Gonzalez refert in hæc verba: Clerici qui in hoc decreto Concilij privilegio fori priuantur, privilegio tamen Canonis non intelliguntur priuari.

Neque fundamentum contrarium videtur. Nam esto privilegium Canonis inferius sit privilegio fori, est tamen magis necessarium personis Ecclesiasticis, & earum statui, cum grauius offendantur ex vexatione personali, quam ex forensi iudicio. Præterquam quòd privilegium fori cedit aliquoties in diminutionem laicæ potestatis: at privilegium Canonis nullius cedit præiudicium. Ergo mirum non est plures conditiones pro privilegio fori requiri, quam pro privilegio canonis. Conc. Trident. verò si benè perpendatur nobis contrarium non est; non enim dixit seruandam esse constitutionem Bonifac. VIII. in cap. Clerici, de clericis coniugatis in 6. pro omnibus Clericis, sed pro Clericis coniugatis, hi enim nec privilegio fori, nec Canonis gaudent, nisi conditiones à Conc. Trident. præscriptas obseruent, ut statim dicam.

Quapropter à privilegio Canonis, & fori excluduntur Clerici coniugati dum habitum, & tonsuram non deferunt, iuxta

Textum in dicto c. unico de clericis coniugatis in 6. & insuper sententia alicuius Ecclesie ex Episcopi deputatione non vacans. Sicuti ex communi docet Coninch. dist. 14. dub. 14. num. 158. Paul. Layman. lib. 1. sum. tr. 5. part. 2. c. 5. n. 4. Bonac. r. 1. dist. 2. de excomm. q. 4. p. 3. num. 1.

Secundò excluduntur bigami bigamia vera, & interpretativa in minoribus Ordinibus constituti, quia ij omni privilegio denudantur, ideòque gestatio tonsuræ, habitus Clericis illis interdicitur. Capite unico, de Bigamis in 6. & notant ibi Glossa verbo bigamus. Coninch. numero 157. Molina tract. 3. dist. 5. 4. num. 8. Paul. Layman. cap. 5. numero 4. Bonacina dicto pun. 3. num. 6. & r. 3. de censur. in part. dist. 2. q. 3. pun. 6. sect. 3. num. 3. & segg. Secus verò dicendum est de bigamia similitudinaria, ut videm Doctores aduertunt. Quod si Clerici bigami sacris sunt initiati vel ex dispensatione, vel illegimitate hoc privilegio Canonis gaudent, quia Textus in capite unico de Clericis coniugatis in 6. & capite unico de Bigamis in 6. expressè loquuntur de bigamis in minoribus constitutis. Et tradit Glossa dicto capite un. de bigamis. Syluest. verbo bigamus, quaest. 8. Molina disputat. 5. 4. numero 8. Layman. supra.

Tertio excluduntur ab hoc privilegio Canonis Clerici qui deferto habitu Clericali grauibus criminibus, vitio tyrannidi, & seditioni, alisque facinoribus se inuerecundè immiscerunt ex Textu in capite, perpendimus. Capite cum non ab homine, de sententia excommunicat. Et notat Navarr. capite 27. numero 81. Suarez disputatio. 22. de censur. sect. 1. numero 14. Coninch. disputatio 14. dubit. 15. numero 157. Quod à fortiori procedit. Si in crimen assassini incidere, iuxta Textum in capite 1. de homicidio in 6. Et tradit Syluest. verbo assassini, quaest. 3. & 4. Couarru. lib. 2. var. c. 20. n. 10. Julius Clarus §. finali. q. 36. num. 30.

Quartò excluduntur Ioculatores, Goliardae, aut Bufones, si per annum huic ignominioso officio vacauerint, argum. capite unico, de vita, & honest. Clericor. in 6. Et tradit Suar. dicta sect. 1. numero 14. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. capite 5. numero 5. Molina tract. 3. disputat. 5. 4. numero 6.

Quintò excluduntur exercentes officium Carnificum, Macellariorum, Tabernariorum, modò coniugati sint, vel habitum Clericalem dimiserint, atque ter moniti ab Episcopo non desierint, vel si postquam desierint idem officium reassumunt. Quod si coniugati non sint, habitumque clericalem retineant; si privilegio Canonis & fori quoad personas non priuantur, sed solum quoad eorum bonitatem ut eorum negotium non sit defendendum à iudice Ecclesiastico, sed seculari, & instar secularium solueri debent iuxta. Sic habetur Clemens. 1. verbo tertio, de vita, & honest. Cleric. Et notavit Suar. dicta sect. 1. num. 15. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. capite 5. numero 4. Molin. d. tract. 3. disputat. 5. 4. numero 7.

Sextò excluduntur qui ter ab Episcopo moniti habitum Clericalem depositum reassumere nolunt, vel ab officio vili non desistunt, vel secularibus negotiis se immiscerunt, iuxta textum in capite in audientia. Capite coniugati, de sententia excommunicat. Neque sufficit vna monitio pro tribus, sed necessarii tria, specialis, & nominatim adhibenda est. Vti ex Clemens. 1. verbo tertio, de vita, & honest. Clericor. notat Suar. dicta sect. 2. numero 14. Molin. disputat. 5. 4. num. 1.

Sed an ij Clerici criminosi, Ioculatores, incorrigibiles in sacris sint constituti privilegium fori ipso iure amittant? Non est constans sententia. Nam Ioann. Monach. in addit. Glossa, ad cap. 1. de vita, & honest. Clericor. Ioann. Lupus tit. de libert. Ecclesiast. 2. part. quaest. 5. num. 5. & quaest. 8. numero unico. Suar. in lib. 4. de defens. fidei adversus Regem Angliæ. cap. 17. numero 24. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 5. numero 4. negatiuam partem tenent, eo quòd sentiant Clericos in sacris constitutos privilegio fori gaudentes, quousque deprædentur realiter, vel per sententiam iudicis eo privilegio denudentur. Colligiturque ex capite cum non ab homine de iudicis, ubi post incorrigibilitatem remittitur potestati seculari Clericus puniendus. Non igitur ipso iure ab incorrigibilitate privilegio fori priuantur, consentitque cap. ut fama, 35. de sententia excommunicat. ubi laicis conceditur potestas capiendi incorrigibiles non tanquam propriis Iudicibus, sed tanquam Ecclesie ministris, cui illi Clerici adhuc subiecti sunt. Contrarium videtur affirmasse Glossa in cap. 1. de Apostatis. Couarru. pract. quaest. cap. 1. numero 2. Julius Clarus, dicta quaest. 36. num. 23. eo quòd trias monitio sententiæ degradationis, seu priuationis videatur æquialere.

Ego verò dicendum existimo requiri necessariam authenticam declarationem incorrigibilitatis, & regulariter sententiam degradationis, seu priuationis. Vti latius probaui tractat. dicta de immunitat. personar. Ecclesiasticar. punct. 6.

Nomine Monachorum veniunt Religiosi utriusque sexus

nam veram professionem emittentes, quam alij vocati Conuerti, quippe vera professionem in aliquibus Religionibus non emittunt. Vt colligitur ex cap. ex tenore, capit. de monialibus, de sententia excommunicat. Et tradit Glossa in cap. non diuini verbo conuersos. Nauarr. capit. 27. num. 79. Iulius Clarus lib. 5. sentent. §. finali. quest. 77. num. 5. Molina tract. 3. disp. 5. num. 4. Quinimo etiam Nouitij, vt potest in via ad Religionem suscipiendam predicto priuilegio gaudere, ex Textu in cap. religiosi de sententia excommunicat. in 6. & tradunt Doctores relati. Neque ab hoc priuilegio excluditur Religiosus bigamus, siquidem nullo iure constat priuilegio Religiosis concessio priuati, sicuti constat priuati priuilegio clericali. Sic ex communi sententia tradit Syluest. verbo bigamus, q. 8. Sayrus lib. 3. cap. 27. n. 3. Bonac. 1.1. disp. 2. de excommunicat. quest. 4. p. 3. n. 8. & 2. de excommunicat. in part. disput. 2. q. 2. pun. 6. sect. 3. num. 8.

14 Deinde Fratres tertij Ordinis D. Francisci, & Dominici vitam in communitate gerentes, & habitum religionis gestantes hoc priuilegio canonis, imo fori gaudent, quia esto veri Religiosi non sint, Religionis tamen statum imitantur, ideoque priuilegiu Religiosis concessum vt potest fauorabile ad ipsos extenditur. Sicuti ex communi notat Felin. in capite 2. de foro competent. Nauarr. cap. 27. num. 79. Tolet. lib. 1. cap. 3. in sum. 10. Suar. disput. 22. sect. 1. num. 20. Molin. tract. 3. de iustit. disp. 50. num. 4. Carol. de Grassis de effectu cleric. effectus 1. numero 92. Bonacina locis supra citatis, Secus vero dicendum est de his Fratribus qui in propriis domibus commorantur, et si suaque bona Religionis obtulerint, habitumque illius gesserint. Sicuti notauit Rodrig. titul. 2. regular. quest. 6. §. 1. art. 5. Miranda in manuali Pralat. 1.1. quest. 2. g. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 5. num. 4. circa finem, decisumque est a Leone X. vt refert Rodrig. supra. Idem ferè dicendum est de Eremitis, qui si sub aliqua regula, & obedientia vitam agent edito pauperatis, vel obedientia voto, vel pacto initio hoc priuilegio protegentur. Secus vero si nullam ex his obligationem susceperint, tamen ex commissione Episcopi aliquid Ecclesie inseruiant, & habitum gestent singularem, quia non firmum, & stabilem modum viuendi habent, cum pro libito possint ab eo recedere. Sic tradit Mol. disp. 50. num. 4. Rodrig. quest. regul. q. 6. art. 4. Suar. disputat. 22. sect. 1. num. 22. Regid. dub. 15. num. 164. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 5. num. 4. in fine. Carol. de Grassis effectus 1. num. 104. Bonac. alius relatis, titul. 1. disp. 2. de excommunicat. q. 4. pun. 3. in fine. & titul. 3. de cens. in part. disputat. 2. quest. 3. pun. 6. sect. 3. in fine.

15 De Commendatariis laicis Ordinis S. Ioannis, D. Iacobi Alcantarae, Calatravae: Et idem est de Commendatariis Ordinis Christi in Lusitania, & S. Lazari in Sabandia, S. Stephani in Florentia, & aliis similibus grauis controuersia est inter Doctores, num hoc priuilegio canonis fruuntur? Et quidem de Equitibus S. Ioannis certissimum esse debet hoc priuilegio gaudere, quippe sunt veri religiosi absolutam castitatem, Paupertatem, obedientiam uocentes, ideoque in cap. canonica de sententia excommunicat. auertur quod si inuicem percellerint a Priore conuentus abfoluantur, sicuti alij Religiosi Atque ita tradit Nauar. lib. 5. consistor. de regular. rit. vol. 1. 3. Molina tract. 3. disp. 50. num. 5. Azor. 1. part. instit. moral. lib. 13. cap. 4. q. 4. Carol. de Grassis de effectibus clericor. effectus 1. numero 109. Sanch. alius relatis lib. 4. sum. cap. 16. numero 11.

De aliis vero Equitibus, & Commendatariis esto veri Religiosi non sint, neque in communitate viuunt, affirmat Garcia de beneficiis, 1. part. cap. 4. num. 15. Bonac. 1.1. disp. 2. de excomm. q. 4. pun. 3. num. 9. Et 3. disp. 2. q. 3. pun. 6. sect. 3. num. 9. Priuilegio canonis, & fori gaudere, quia sunt vere personae Ecclesiasticae. Sed in his censio consuetudini standum esse, & priuilegia spectanda. Molina tract. 3. disp. 50. n. 5. testatur per multos annos diligenter hanc rem examinasse, reperisse nullo priuilegio canonis hos milites in Castella, & Lusitania gaudere.

§. II.

Quae personae, & ob quas actiones hac excommunicatione afficiantur?

1. Comprehendit omnes fideles manus in Clericum, vel Monachum iniicienter.
2. Actio ob quam hac excommunicatio incurritur est violenta manuum iniectio, quae grauis esse debet.
3. Non excusatur ab hac etiam excommunicatione, etiam si Clericus offensus consensit.
4. Communis est sententia seipsum vulnerantem in hanc excommunicationem incurtere. Sed contrarium probabilitate non caret.
5. Extenditur hac excommunicatio ad mandantes, seu incitantes ad predictam offensionem.

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Part. VI.

6 Debet subsequi percussio, ut mandans vel consensens excommunicatione innotetur.

7 Vt hac excommunicatio vitetur a mandante, vel consensente, debet fieri reuocatio mandati, vel consilij ante peractum delictum nota a mandatario.

8 Aliquibus placet reuocationem sufficientem arbitrio prudentis excusare ab excommunicatione. Alij oppositum affirmant.

8 Prior sententia sustinetur, & explicatur quando censetur sufficienter mandatum, vel consilium reuocatum.

10 Displicet differentia inter excommunicationem, & obligationem restituendi, quam Paul. Layman. adstruere conatur.

11 Consensens percussioni cum posset impedire hac excommunicatione innotatur.

12 Non impediens percussorem etiam si solum contra charitatem peccet in hanc excommunicationem incurrit ex plurimum sententia.

13 Verius est debere esse obligatum ex iustitia.

14 Ratam habens Clerici percussorem in sui gratiam factam hac excommunicatione innotatur.

Constat omnes, & singulos fideles vtriusque sexus quouis autoritate fulgentes, hac excommunicatione innotari, si suadente diabolo manus violentas in Clericum, vel Monachum iniecerint. Nam Textus vitur verbo si quis, quod vniuersale est, omnes comprehendit. Ex leg. qui sitibus §. 1. ff. de legatis 1. & leg. si necessarias, §. si annua, ff. de pignorat. actione. Neque ab hac excommunicatione exculantur etiam si pueri sint in minorique aetate constituti, modo rationis vsum perfectum habeant. Vt colligitur ex capite 1. cap. mulieres, capite pueri de sententia excommunicat. Et notauit Molina tractat. 3. disputat. 51. numero 2. Bonac. titul. 1. disputat. 2. de excommunicat. q. 4. pun. 2. & tit. 3. disputat. 2. q. 3. punct. 6. sect. 2. num. 2.

Actio autem ob quam hac excommunicatio infigitur est violenta manuum iniectio in Clericum, vel Monachum, id est in personam illius, seu res illi adhaerentes. Vnde si eum occidas, mutes, percutias, vulneres, pede, euse, fuste, imò veneno seceret propinato in hanc incidis excommunicationem, quia violentiam eius corpori intedis. Item si eum quomodocumque violenter detineas, ne ex aliquo loco egrediat, vel eum ita insequaris vt ea insectio causa fuerit se precipitem dandi, aliudve damnum sustinendi: suae enim omnes hae actiones violentae. Secus esset, si per metum verbis illarum occasio clerico esses grauis damni. Item si Clericum, conspuas, arundine percutias, puluerem in eum iactes, eius vestimenta illi adhaerentia dilaceres: nam esto hae actiones non grauitur laedant corpus, laedunt tamen honorem ideoque hac excommunicatione puniuntur. Vt colligitur ex cap. nuper de sententia excommunicat. cui consentit. lex apud Labbeonem, ff. de iniuriis. Et in his conueniunt Doctores, vt videre est apud Syluest. verbo excommunicatio 6. à numero 5. Caiet. eodem cap. 10. Nauarr. cap. 27. numero 77. Molina, tractat. 3. disputat. 51. numero 1. Sayrum cap. 26. à num. 1. Auilam 2. part. cap. 5. disp. 3. dub. 12. Bonaciam 1.1. disp. 2. de excomm. q. 4. pun. 1. §. 1. per totum. & 1.3. disp. 2. de censur. extra bullam. q. 3. punct. 6. sect. 1. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 5. num. 5.

Debet autem actio ita grauis esse, & statui Clericali iniuriosa, vt seclusa excommunicatione arbitrio prudentis sufficiat ad peccatum mortale constituendum. Vt colligitur ex cap. Nemo. 11. q. 3. & ex illis verbis. Textus: Suadente diabolo. Et tradit ex communi sententia Suar. disp. 22. sect. 1. num. 274. Mol. tr. 3. disp. 51. n. 8. Coninch. disp. 14. dub. 15. n. 190. Auila dub. 13. Bonac. & Layman. loc. alleg.

Neque ab hac excommunicatione excusatur sic Clericum offendens, esto offensus offensionem consentiat, quia si offensio est iniuriosa, & status Clericalis dehonellatur; eius consensus nullus est, ac proinde impedire nequit excommunicationem in honorem Clericalis status constitutam. Vt ex communi notat Caiet. verbo Excommunicatio, cap. 10. Sayrus lib. 3. thesauri, c. 26. n. 15. Suar. disp. 22. sect. 1. n. 58. Coninch. disp. 14. dub. 15. num. 168. Filiucius tract. 1.5. cap. 1. q. 7. n. 33. Bonac. 1.1. de censur. disp. 2. q. 4. pun. 2. num. 5. Mol. tract. 3. disp. 51. num. 3. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 5. num. 5. & alij apud ipsos. Ipse autem offensus ex eo quod huius iniuriosae actioni consensum praestet, hanc excommunicationem non incurrit quia non permittens offensionem, sed offendens opere, vel consilio, aut mandato excommunicatur. Vt ex communi notat Syluest. Nauarr. Molina. Suar. Bonac. Sayrus, loc. alleg. & colligitur manifeste ex cap. contingit de sententia excommunicat. vbi Pontifex decernit hunc consentientem esse excommunicandum, ibi. Si quis Clericus post prohibitionem huiusmodi sponte se subiecerit, excommunicatur. Ergo ipso iure excommunicatus non est.

At si quis seipsum malitiosè occidat, aut vulneret, vel sui occidat

FI OCCIDIT